

Léva és Vidéke

TÁRSADALMI, LÉVAI KÖZLETI és KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelenik minden csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	4 forint.
Fél évre	2 forint.
Negyed évre	1 forint.

Egyes szám ára 8 krajczár.

Felelős szerkesztő:

THURNER JÓZSEF.

(Torbágyi)

Szerkesztőség: Kossuth Lajos-utca, 167. sz.

Kiadóhivatal: Kazinczy-utca és Főter sarkan.

Előfizetések és hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Egyéni hajlam.

Az ember — mint kiváló teremtmény — oly tulajdonok és hajlammal van megáldva, melyet egyedül teremtés nélkülöz, mely egyeseknél különböző irányban nyilvánul és ad kifejezést magáról.

Társadalmi életünk kiváló tagjai azok, kik a szellem labirintjába hatolva, kiaknázzák azon értéket, mely által az emberiség fokozatos haladását tüzték ki feladatukul; hogy ezáltal kiemelkedve az ember a természet felett, küsmerve önmagát, állását, hivatását az életben, melyre teremtve van, elfoglalja.

Az orvosi tudomány minden érzés és tehetségnek külön ideget tulajdonít az emberi test szervezetében, mely tehetség egyiknél egy, másiknál más alakot ölt, amennyiben látjuk, kit-kit saját hajlama vezet, és az életben úgy látjuk, hogy csak az képes megfelelni valódi az élet köteleinek, ki saját kifejlődött hajlama után választva életpályát, azon

lehető munkakedvvel halad vezetve, lelkesítve géniusa által, mert egy nemes cél lebeg előtte: önmaga, környezői, a társadalom és az emberiség javának előmozdítása.

A szobrász az érzéketlen anyagból élethű alakot teremt.

A festő a vászon lapjain alkotja meg eszményképét, vagy egy valódi eseményt, melyet a történelem vetett fel.

A zeneszerző az érzéketlen hangjegyekben adja a különböző hangváltozásokat, melyek előadva, majd a vallásos érzetet ébresztve Istenre függeszti minden érzelmünk, majd a csaták dühében lelkesít, erőt, bátorságot kölcsönöz, és végre kellemes ábrándkörbe vezet.

A szobrász és festőnél a látérezék és alakítási tehetség lehető hajlammal karöltve van kifejlesztve.

Egy jó zenemű megteremtőjénél pedig a hallérezék teremtő képessége az irányadó, egy Izsó-Stróbl, Munkácsy, Liszt maradandó

becsü művei hazánk hivatott hajlama és műérzékét tüntetik fel.

Petőfi, Fáy, Berzsenyi, Garay, Kisfaludy, Tompa, Arany, Jósika, Eötvös, Jókai, Mikszáth ismét egy másik hajlam, műérzék megteremtői hazánkban. — Az egyik felemel bennünket a mindenhatóhoz és látjuk lelki szemünkkel az örökkévalót, — a másik őseink dicsőségét, alakjait és szereplőit ismerteti velünk, — különböző jellemeket feltüntetni törekednek s ez által javítani az emberi jellemet; majd versekbe lelkesítenek a szellemi csatára, melynek célja eloszlatni a babonát, tudatlanságot, hogy helyébe világosság álljon elő.

A gondviselés, hogy életünket könnyebbé tegye, számtalan életpályát nyitott, — ott van az ipar-, kereskedelem-, földművelés-, gazdaság-, technika és a jog.

Szeptember itt van, ki vannak szellőztetve a tantermek, kinyitva annak ajtajai, tárt karokkal fogad

TÁRCZA.

Messze vagy . . . !

Messze van az ég a földtől

Szörnyű távol,

Messzebb vagyunk édes rózsám

Mi egymástól!

Egy világ az, mi elváltat

Földet, eget;

Száz világnál nagyobb a te

Gyűlöleted!

Ég s föld között egy világ van

Végzetlenül:

Lángszerelem száz világa

Ég keblemben!

Gyűlöleted s a szerelmem

A mi gátunk,

Hogy egymásra soha, soha

Nem találunk!

Messze vitt el egymástól a

Sorsunk útja,

Pedig rózsám itt lakol a

Szomszédunkba!! . . .

Nemo.

A stoláci hős.

(Mihálicsics György.)

(Folytatás.)

IV.

Már jó félórája mentem bátran előre, midőn lépteimet hirtelen tompa zavaros zaj akasztotta meg. Hallgatództam, és zürzavaros, egymásbaszűrődő emberi hangokat hallottam. Most voltam csak igazán helyzetem tudatában. Elöttem a felkelők tábora feküdt. Hosszas gondolkodás nélkül az előttem nyíló erdőcsapás által bátorítva a tábornak tartottam.

Különböző kisebb-nagyobb csoportokra válva lóbogó lángok körül feküdtek vagy ültek a felkelők. Jelenlétemet senki sem méltatta figyelemre. Résztelenül bámultak a ropogó lángokba, résztlenül fogadták köszöntésemet, sőt még akkor sem jutott eszébe senkinek, hogy megszólítson, midőn küzdejük letelepedtem, mert a keleti népek fatalistikus egykedvűsége tiltja, kizárja a ki-

váncsiságot. Zsebembe nyultam tehát, elővettem dohányzacskómat és megtömtem esikukomat, miközben észrevettem, hogy szomszédom komisz-bakkancsesal fedett lábaimat esodálkozva nézi. Azonnal megszólaltam s mondtam: „Igen, nézzd csak nézzd, ezt ma, míg ti lusta bőrötökön itt hevertetek, ezzel az órával együtt — s itt ezüst órámat is megmutattam neki — elvettem egy sváb katonától.” Ezalatt kezemmel fejlevágáshoz hasonló mozdulatot csináltam.

De hogy feladatomat teljesíthessem, nem sokáig tartózkodtam itt. Minthogy azonban az utirányt elvesztettem, kénytelen valék az ut után kérdezősködni. E célból a körülöttem ülő törökök arcát vizsgálgattam s választásom egy jegenyesugár, csontos, vad kinézésű fickóra esett, ki nem messze tőlem a tűzbe bámult. Kiválasztottam arekifejezése imponáns alakja dacára oly kinálkozó buta volt, hogy önkéntelenül bizalmat öntött belém. — Erősen vállára ütöttem törökömnek ugy, hogy összebortadt és megkérdeztem tőle, melyik ut vezet legközelebb a latinokhoz. Egyidejűleg jelentésemet is kivettem keblemből és a többiek felé fordulva azt mondtam: „A bég megbízásából ezen levelet — mely a latin eszászárnak szól — a „Schwaba” parancsnokának kell elvinnem, kinek bizonyára nem nagy öröme lesz benne.” Ezalatt a megszólított török gyanús pillantásokkal mért végig engem, ugyszint a most már éledező egész csoport, de én nem zavar-

kit-kit Geniusa, hogy oktatását pihent erővel folytathassa.

Felhívom tehát hazánk tanári- és tanítói karát, hogy az iskolai évben tanítványaikban a műérzékét ébressék fel és kit-kit hajlama után vezetve tanácsolják!

Amennyiben bármely tér és pályán a szakavatottság és valódi hajlam az, mely biztos jövőt teremt.

Szerintem minden tér munkásának oly értéke van a társadalomban, mint kötelességét elvégzi.

Tennünk kell ezt, ébresztenünk az ifju nemzedéket, — hazánk jövője kezükbe van letéve.

Pólya Lajos.
ref. lelkész.

Felédjen el!

*Elmondtam azt, szeretlek téged,
Lelkem csupán érted eped,
Szomju szívem, mint nyhe forrást
Ugy óhajta szerelmedet.*

*Mondtam, szívem, ha nem szeretsz meg,
Érted bánat emészt fel,
És te, — te arra azt feleléd,
Nincs késő még, — felédjen el!*

Alár.

H I R E K.

Szeptember 10.

E napon mult egy éve annak, hogy Genfben lejátszódott a világrendítő tragédia, melynek szomorú következménye Magyarország nemese, nagylelkű királynéjának, Erzsébetnek halála volt. Ezt a szomorú dátumot megünnepelte városunk közönsége is hétfőn f. hó 11-én. A plébánia templomban ünnepélyes — egyházi zenével kísért — gyászmise volt, melyet két káplánjának sugédkezése mellett Báthy Gyula prépost-plébános tartott. A gyászmisén megjelentek a nagyszámu közönségen kívül, melynek zömét uri hölgyek képezték, a honvédtisztikar honlevő tagjai, a főgymnasiunai ifjuság és tanári kar, az állami

tanítóképző intézet ifjusága és a tanári kar, a kir. járásbíró, a pénzügyigazgatóság, az adóhivatal s több magánhivatal küldöttsége testületileg. A zsúfolásig megtelt templomban számtalan folászt tört fel a Mindenható számolyához a szerencsétlen halált ért Erzsébet királyné lelki üdvéért, ki nekünk magyaroknak mindig igaz Patronánk és ügyeinknek mindenkor nemes szószólója volt! Nyugodjék békében!

Himen. Dr. Hámos Péter kir. tanfelügyelő f. hó 9-én eljegyezte Dusovszky Mária polgári iskolai tanítónőt.

Kulisszák mögüli. A mult héten távirat érkezett egyik felsővidéki városkából: „Y. urnak. Ma délben N. tábornok ur kocsin odaérkezik, jó szállásról, kényelemről és izletes ebédéről légy szives gondoskodni.” A tábornok segédtszije, egy dallás honvédfőhadnagy sürgönyözte ezt nagybátyjának, Y. urnak s eleye biztosította tábornokát, hogy nagybátyjánál kitűnő szállása leend. A tábornok ur délben tényleg megérkezett, de minthogy senki sem várt rá, a kocsmába hajtott. Ott a szobák mind el voltak foglalva, a menü pedig vajmi kevés és silány volt. Evett egy csipetnyit azon reményben, hogy közben Y. ur fölkeresi és majd következik az igazi jó ebéd. De bizony sem Y. ur, sem az igazi jó ebéd nem akart elkövetkezni. A tábornok bosszus lett annál is inkább, mert szállást sem talált, hogy fáradt tagjait egy órai nyugalomra letegye. Egész délután a városkában járt-kelt fel s alá, aztán befogott és este a homály beálltával mint a seb-zetszívű Coriolánus néki vágott a sötét éjszakának. — Hát úgy történt a dolog, hogy X. ur, az örökké szorakozott postamester vette fel a táviratot. Minthogy délutánra ugy is Y. urhoz volt kaláberre angazsálva, zsebbe tette a táviratot azon szándékkal, hogy itt majd Y. barátságát átaladja. Délután aztán az „alsós” hevében egy elfelejtette a táviratot, csapot papot, az az hogy a tábornokot, hogy a telegrám csak akkor akadt kezébe, mikor a differenciákat kiegyenlítették, de akkor a tábornok ur már árkon-bokron túl járt Aranyos-Maróth felé. X. és Y. ur rögtön tüvé tettek az egész városkát és mikor megtudták, hogy a tábornok elutazott, összeülekeztek és utazahosszat keservesen énekelték: „Minek is a kaláber a világon?”

Botrányok botránya. Ha alkonyat után az utcára lépünk, oly átláthatlan sötétség vesz körül, hogy ahhoz képest legsötétebb Afrika valóságos villamvilágítással berendezett paradíssom. Quo usque tandem patientia nostra . . . városatyák! Elkerülhetlenül szükséges az, hogy valaki a nyakát törje, míg a világítás ügye egy lépéssel előbbre

megyjen. Vagy zsáksötétségben várjuk meg a villamvilágítás berendezését, hogy a külsőséget annál jobban tudjuk méltányolni. Igaz, hogy a szerződés szerint a nyári hónapokban a kivilágítás szünetelhet, de nem ilyen pokoli sötétségben mint most. Ugyan kérjük, legyenek az urak is méltányosak s ne csak akkor világítson egy pár lámpás az utcán, ha a magistratus a hegy alá megy estélyre, hanem akkor is, ha komor felhők takarják el kis városkánk legnagyobb jóakaróját, a szelidképű holdat! Ugy legyen!

Lemondás. Dr. Androvich Sándor gr.-szit.-benedeki kórorvos Debrecen város közkörházának alorvosává lett kinevezve, miért is kórorvosi állásáról lemondott.

Vége a hadgyakorlatoknak. Három heti folytonos kisebb-nagyobb csatározás és más egyéb hadi gyakorlat után f. hó 12-én megszólt az örögbakák várvavárt gyönyörűsége a hosszan elnyújtott, kellemes zengésű kürtzso háromszoros visszahangja: títarara — títarara — títarara-ráá! A sapkák a levegőbe röpnélnek, a bakák egymás karjaiba örömjongva és százszor is elmondják egymásnak: haza megyünk, haza, kis falunkba, hol édes anyánk ringatott, hol szivepedve vár már Kati, Mari, Juh, Erzi s a többi főkötőre vágyó szép leányzó haza megyünk! — Kedden délután 1 órakor hangos dobszó és trombita hárságus között vonult be a mi kedves zászlóaljunk. Nyakig sárosak voltak a szegény katonák, de azért úgy örültek mindnyájan mikor viszontláttuk őket, a vitéz honvédek! Akik a békében igaz testvéreink, a háboru idején pedig édes hazánknak és felkent kóroszorus királyunknak védelmezői! Isten hozta őket körünkbe! Eljenek!

Erzsébet királyné emlékére. Az izr. nőegylet a mult napokban 8 frtot küldött át a lévai nőegylet titkárához Faragó Samuhoz, hogy az a Stefánia árvaház gyámoltjai között a szomorú nap emlékéztetőre szíjjel osztassék. A kis árvák igen megörültek az ajándéknak Örömlüket aztán tolmácsolta Faragó titkárnak az izr. nőegylethez intézett köszönő levele.

A szerelem hatalma. Az a világnagy szerelme, mely bátorságot ontott Leander szívébe, hogy Heró láthatása végett a hullámszó tengert estéknél átlátsza, az a szerelem, mely Menthier lovagot vakmerővé tette, hogy leszálljon az embervérre szomjazó orosz-lánok közé a kedvese által ledobott keztyű visszahozása végett, az az édes szerelem, mely a költők lautján a legszebb dalokat teremti és az a kesergő szerelem, mely Bárei Benő szívet Kund Abigél törével örökre nemávé tette, bátorrá, vakmerővé, poétává és kesergővé tette Gábor diákok is, ki annak

tattam ezzel magam, hanem a felelettel még mindig adós törököm felé fordulva így támadtam [meg: „Felelj Mujo!*) vagy egy fejjel megörvidítlek!” — Itt handzsárom nyeléhez nyultam. — „Vagy azt hiszed te Mohamed paradíssomának paviánja, hogy a bég követe tédrehullva fog feleletért könyörögni?” — szóltam hozzá erőlesen.

Bégnak keleten a nagybirtokosokat nevezik. Hasonló kiváltságokkal felruházva, mint nálunk a középkorban a magasabb származásu nemesek. Ők az irányadók mindenben és a csapatokat is mindig ők vezetik, azért hívatkoztam én is bégre, mint parancsodóra. A nevet — gondoltam — a felkelők majd ismerik. Én persze nem ismerem. Miután még néhány, általam így apostrofált, szokásos gorbombarogót a többiek általános röheje közt a fejéhez vagdostam, felszóltattam, hogy engem a helyes utra kísérjen, a mit most már minden vonakodás nélkül teljesített. Nyilvánvaló, hogy vezetőm, herkulési természeténél fogva a felkelők előtt általánosan ismert volt, mert az egész táboron akadálytalanul hatolhattam át.

Az utra érve, vezetőmtől azon igérettel vettem buesut, hogy a bégnél mondok néhány jó szót érdekében. — A jól sikerült felületés hatása alatt kedélyesen, szinte világot tartottam céloim felé.

Most már a Stolatól Mostár felé vezetget ismert uton voltam.

*) Bosnyák megszólítás.

Miután azonban azon veszélynek néztem elébe, hogy az uton esetleg ellenséges őrsjáráttal találkozom, elhatároztam, hogy az utat menetirányként tartva szem előtt, attól oldalt párhuzamosan fogok tovább menni.

Miután így jó ideig előre törtem az uttalam bozótok között hirtelen észrevettem, hogy a közelben embermagasságból tüzsziakra kigyózdott le a földre. Rögtön megálltam és meglapulva a földre feküdtem. Az egészen olyan színezete volt, mintha valaki kovátüzet élesztett, vagy a pipából tüzes hamut szórt volna ki. Lelkzetemet visszafogva hallgatództam, de nem hallottam semmi olyast, amiből ember jelenlétére következtethettem volna.

Azon gondolatra jöttem, hogy a felkelők — kik a vár ellen semmiféle biztonsági módozatokat sem találtak — valószínűleg így biztosítják magukat egy kívülről eredhető háttámadás ellen. A biztosítandó vonalakra meglehetősen sűrűn kettős őrszemeket szoktak felállítani.

Bakkanesomat tehát a legnagyobb óvatossággal lehuzva betettem a tarisznyába, mely vállamon lógott, és az utamba eső fűszálakat oldalra borítva négykézlábon, felvont ravaszszal, szájjamban pedig egy másik patrónnal zajtalanul kösztam azon irányban, a hol a szikrákat esni láttam. Így egy régi keresztény temetőbe jutottam, a hol a sírok felett

keresztek helyett kőkoporsókhoz hasonló szikladarabok voltak felállítva.

Mielőtt azonban a temető magaslatát elérhettem volna, egy hatalmas szikladarab mögött hirtelen egy ellenséges, kettős őrszemmel találtam magam szemközt és pedig úgy, hogy az egyik felkelő a szikla tulsó oldalán pipával a szájában, fegyverére támaszkodva állt, míg a másik a földön elnyújtóva aludt.

Előbbi gyanum tehát igaznak bizonyult. De nem volt idő a gondolkodásra. Felfedeztetésem nélkül és a biztos halál tudatában sem előre, sem hátra nem mehettem, eltökéltem tehát, hogy mind a két felkelőt elpusztítom. E célból elővettem puskámat, elcsoztam, elsütöttem és az előttem álló török szíven találva hangtalanul roskadt össze.

A lövés zajára a földön alvó hirtelen felugrott és körülözött. Minthogy azonban semmi gyanuszt nem észlelt, lehajolt eltalált társához, — valószínűleg azért, hogy megnézze, vajjon nem saját vigyázatlansága folytán lötte-e meg magát.

Elazalt puskámat ismét készletbe hozva, a másik felkelő előrehajlott teste felé tartva elsütöttem, mire az egy kétségbeesett felkiáltással a földre zuhant.

(Folyt. köv.)

ducára, hogy 7 tantárgy közül hatból megalkattak, a következő seccsiós-édes levelet küldötte szíve imádojtának, a polgári iskolát végzett kis Hedvignek:

Kedves Hedvig kisasszony!

Elraboltad szabadságom, édesem,
Azért van bő mosás az én szivemben,
Nem tudja azt én kivélem senkiem,
Ha egy tudja, akkor az az Úr Isten.

És az, aki elrabolta nem más, mint az én édes Hedvigem! A nap minden pillanatában önkénytelen ezen szó röppen ajkaimról: „Hedvigem!” De nem is esoda. Mert midőn először megláttam, minden követ megindítottam, hogy Kegyeddel megismerkedhessek, de később már azt tapasztaltam, hogy az majdnem a lehetetlenséggel határos. Ezen gondolat úgy hatott rám, mint a derült égből a villámcsapás. De szerencsém van a szerencsétlenségemben, hogy Kegyedet minden nap láthatom. O! milyen bámulat és büszkület meg szívemet, midőn megtudtam, hogy Kegyedet a betegség sújtó karja ágyba döntötte. Nem akartam hinni a valónak, de *legnagyobb sajnálattal* akarva is nem is, kétségbeesetten sétáltam azon reményben, hogy Kegyedet csak meglátom valahol. O mily boldog vagyok, hogy Kegyedet ismét egészségesen láthatom. Úgy hiszem, hogy ebből eléggé észre veszi, hogy egy érzés dúl koblenben, melyet csak a költők tudnak igazán kifejezni. S ezen édes érzés neve a szerelem. Igen és én Kegyed iránt ezt érzem és felhőte, hogy soraim visszhangra találtak, maradok örökké hű imádója P. G. U. i. Ne legyen szíves kérem e vallomásért rám haragudni! G. — Amint megtudták, Hedike nem volt szíves Gábor diákra e vallomásért haragudni.

— **Megei közgyűlés.** Várnagyóknak törvényhatósági bizottsága őszi közgyűlését f. hó 28-án fogja megtartani! előzőleg az állandó választmány és több bizottság fog üléséző.

— **Hogyan gyógyítják falun a tüdővést?** A legtöbb betegségnek szülőanyja a meghűlés s ha falun bármi baja van a betegnek, a legszívesebben falusi bába, kenő asszony és más ráolvasni tudó egyénhez fordul a föld népe, orvoshoz kivételesen s csak akkor, midőn az orvos azt mondja, hogy siessenek vele haza, mert az orvos, a patika drága, a falusi tudósnak pedig hozat egy kis pálinkát és azt is közösen fogyasztják el. Lapás-Gyarmathon is él egy özv. B. Lné nevű szegény asszony, ki a tüdővést (száraz betegséget) sikerrel gyógyítja már évek óta, nincs tarifája, nem is taksál meg senkit, csak azt fogadja el, mit önként felajánlanak neki; de mert a tudományt mindenki honorálni szokta, nem is volt rá eset, hogy a jó asszony csak egy kliensét elutasítaná, ime nekem más bajod van, ő mindenkinél konstatálja a bajt, mivel? hogyan? kenderfonállal; e fonál sem akármilyen, azt hét éves szülőlánynak kell fonnai, (se több, se kevesebb) ezzel a beteg hosszában, szélességben, keresztül, kasul méretik esendes, titkos, de szép imádság közepette, s ha kereszt- és hosszmeret után a fonál egy arasszal rövidebb lett, konstatálva van, hogy az illető betegnek már egy arasszal tüdővése van, a fonálból most hurkot (pardon másit) bogoz, s azt a beteg 9 napig nyakán hordja az inge alatt, ekkor újra megjelenik a tudós asszonynál, ki azt leveszi, parázson elégeti és megfűstöli vele a páciensét, mely után a beteg saját kezével az elégetett fonál hamuját visszakézből a patakba dobja, és a jó patak, mely mindent lefelé sodor, elviszi a tüdővést is messze, messze a falu határára tul is. . . . Hogy e jó asszony férje a mult év végén szintén tüdővést szenvedett meg és ő maga is végső köhögésben leledzik, az a dologra nézve egészen közhírből.

— **Az egyetemi beiratások.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter tekintettel a budapesti m. kir. tudomány-egyetemi központi épület berendezési munkáinak befejezetlen voltára elrendelte, hogy a budapesti egyetemen a beiratások folyó évi szeptember 14-én kezdődjenek és bezárólag szeptember 21-ig tartanak, a lecke-könyvek látmozása pedig bezárólag szeptember 24-ig

ejtessék meg. Az előadások minden karon folyó évi szeptember 25-én kezdődnek meg, az egyetemi tanács és karok minden egyéb működése szeptember 1-én indult meg.

— **Döntés az adókról.** A közigazgatási bíróság felmerült esetből kifolyólag fontos elvi jelentőségű ítéletet hozott egy pénzügyi kérdésben. Kimondta ugyanis, hogy a törölt állami adók után a kivettelt községi pótdadók és utadók is eslesek és törölendők, mivel azok az egyenes állami adó járuléka.

— **Tüzek mindenfelé.** Mintha csak rossz-akaratu kezek esznya munkája volna, itt is, ott is tüzek pusztítanak. F. hó 3-án Gr.-Kis-Sallón, 6-án Bors-Bessenyőn, 7-én Hullon, 8-án Boriban és Hízéren, 9-én Bars-Endred egyik pusztáján, 11-én a Nagysallóhoz tartozó zálogosi major gyuladt ki, Bars-Bessenyőn sok lakóház és takarmány lett a lángok martalékává, a többi helyen nagyobbára takarmány lamvad el esekelyökből kárt okozva.

— **Honvédségünk köréből.** Szeőke Aladár m. kir. honvédbadnagy, társadalmunk kedvelt tagja a honvédelmi miniszter által f. év október hó 1-től kezdve a négy hónapig tartó bécs-újhegyi katonai xivő- és torna-tanárképző tanfolyamra lett vezényelve.

— **Hozunk székely leányokat.** A eseléd-tartó házaknál egyre hangosabb a panasza, hogy a nőeselédek elkapatottak, tulkövetelők és szemtelenekek mint a piaci légy. Nemrégiben jött a hír hogy Székelységben mozgalom indult meg az iránt, hogy a tisztességes szegény székely lányok az egész hazában szolgálatba juthassanak, megmentendő azokat a Romániába való kivándorlástól és az ott rájuk váró szomorú sorsától Bugapestre a napokban érkezett meg 200 székely leány s mindannyi kapott azonnal helyvet. Alkalmunk nyílt egy olyan budapesti családdal érintkezni, amelyik székely éányt fogadott eselédül. Ez a család azt mondja, hogy soha rendszeretöb, tisztább, szorgalmasabb eselédjük nem volt s eleső héreért híven szolgál. Ajánljuk tehát a helybeli nőegyesületünknek, vegye kezébe a székely lányok ügyét. Ezzel segít a szegény leányok sorsán és maradandó elismerést biztosít a eseléd-tartó házak részéről magának.

A híres vendégzeretet.

Ha az ember reá gondol,
Szíve szinte megreped,
Kiveszöben van a régi
Magyar vendégzeretet.

Cigányzóval a ház ura,
Száz vendéget nem fogad,
Csak a hölgyek hordanak még
V e n d é g - h a j a t és fogat.

— **Feltételes vasúti megállóhely.** A kereskedelemügyi miniszter a leva-garam-berzeneci vasút, Újbánya és Garam-Szent-Benedek állomásai között levő 6. sz. órháznál „Garam” elnevezéssel feltételes megállóhelyt engedélyezett.

— **A nevetés.** Néhány francia tudós azt a megfigyelést tette, hogy a nevetésből következtetést lehet vonni a nevető embernek jellemére és temperamentumára, a szerint, a mint más-más magánhangzó hangzik a nevetésből. A rendes *hahaha*, mondják a fölfedzők, azt jelenti, hogy a nevető becsületlen, nyíltszívű és élénk. Az *i* betű a gyermekek-nél maiv, szolgálatkész és határozatlan emberek-nél mértékadó. Az *o* betűs nevetés lelki nemességre és vakmerőségre vall. A ki úgy nevet, hogy az *a* betű hallatszik ki a kacajából, az embergyűlölő.

— **A cigányleány és a szeretője.** F. hó 10-én Izsák Mari kőborló eigányhölgy piros ajaka szöllő után vágyott. Ki is ment szeretőjével Bika Bilai József katonaságot kiszolgált eigánylegényvel a szöllők közé s míg ez „poszt”-ot állt, Mari teleszedte kötényét Frommer doktor és Varannay városi tanácsnok legpompásabb szöllőgerendezésből. Közben azonban mintha égből esőppent volna, ott termett a esősz és a tolvaj leányzót le akarta tartóztatni. Ez se volt rest, eldobta kötényéből a szöllőt s míg katonaviselt lovagja a esőszet az üldözésben megakadályozta, az est homályában eltűnt. A rendőrkapitány

ismervén a tetteseket, három rendőrt küldött ki a szerelmes nyencpár elfogására. De ez sem sikerült, mert Bika Bilai József oly hősiessen védte magát és hölgyét, hogy Balázs rendőr tort újult, a másik fájó derekkal s mindhárman üres kézzel voltak kénytelenek visszatérni. Most aztán a csendörök fogják a vitéz szerelmespárt letartóztatás végett felkeresni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

— **Fehér rózsá.** Ezentul nem borított alatt, hanem e rovatban felelek. Ugy-e érti, miért? Illos levélkő-jének minden betijét lelkeembe szivtam s habár a leg-szebb kérelem sugárzott is ki a sorokból én azt parancsnak veszem — és biztosan megállom. Ennyit megnyugtásul. A beküldött költeményeket átnezem és időnként közölni fogom. Azon óhajának azonban, hogy a „Fekete-haju asszonyka” kilétét eláruljam a legnagyobb sajnálattalra eleget nem tehetek. Adott szavam s az a diskreio akadályoz ebben, mit bizonyára Kegyed is méltányolni fog. — **Baby,** Levél ment. — **O. L. Budapest.** Ez idő szerint első cikkemet. Targyat levélben fogom veled közölni. — **Fekete-haju asszonyka.** Ahol két lélek megérti egymást, ott csak a Mindentudó áldására van szükség. Egyéb másra nem! — **Pusztai.** Verse nem közölhető. Miért? — Mert rossz!

HIRDETÉSEK.

Az utónyaralók * * * *

* * * szíves figyelmébe.

Az „Esztergom-Csavargózós” nyugoti vasutállomásnál lévő, kies fekvésű kovács-pataki nyaraló szállodában már **szeptember hó 1-től kezdve** több rendbeli kényelmes és tiszta vendég-szoba kiadó, és p. a jelenlegi árak szerint 20% engedménnyel. A ki tehát még az ősz beálltáig ezen tiszta, pormentes levegőjű és az északi szelektől védett szép helyen üdülni, az árnyas erdőben és a hegyekben messzire terjedő sétákat, páratlan szép és regényes kilátó helyeket, kellemes testedző dunafürdöket élvezni kíván és Schleiffer konyhájából jó és izletes ételmezésben, figyelmes kiszolgálásban részesülni óhaj, az ne mulassza el ezen kedvező alkalmat felhasználni és lakás miatt az ottani házfelügyelőhöz fordulni. Ugyanott még néhány szép villatelek — fenséges kilátással a dunára és vasutra — jutányosan eladó. Építványag elesőn beszerezhető. Prospektust kívánatra azonnal küld bérmentve

A KOVÁCS-PATAKI NYARALÓ-SZALLODA

FELÜGYELŐSÉGE.

HIRDETÉSEK

felvétetnek

a kiadóhivatalban.

SCHULCZ IGNÁCZ

könyvnyomdája, könyvkötészete, könyv- és papírkereskedése, üzleti könyvek gyári raktára
LÉVÁN, Fötér, Bakó-féle ház.

Dusan berendezett könyvnyomdában mindene szakba vágó munkák elkészíttetnek u. m.

Egyleti és pénzügyi nyomtatványok, folyóiratok, művek, üzletmegnyitási jelentések, eljegyzési és

esketési jelentések, mulatsági meghívók, Tánczrendek, Költségvetések, Számlák, Levélpapírok, Borítékok.

Czimkártyák, Névjegyek stb. nyomtatványok a legizlésebb kivitelben és a legolcsóbb árak mellett.

Dus választéku raktárt tartok papír, író- és rajzszerkekből, üzleti- és emlékkönyvek, fénykép albumok és imakönyvekből.

Könyvkötészeti munkák izléses kivitele. — Magyar kölesönyvtár a legmodernebb íróktól.

Cseplőgépek külön árjegyzék szerint Kern Testvéreknél kapható.

Közműszerszámok Braker-féle rendszert nagy választékban készíttet tartunk 30 Ftól 45 Ftig.

Konkolyozók (trienek) minden gabonafajta számára, külön árjegyzék szerint 30 Ftól 100 Ftig.

Jószerszám, fél munka!
Gazdasági gépek, gepreszletek, tömlők, vízmentes ponyvák, merlegek és gepesziják, szerszám, vas- és aczel, főtartár Portland, cement- és Hydraulikus mesz, stb.

Kapható: KERN TESTVÉREKNÉL, LÉVÁN.

Fischer Miksa

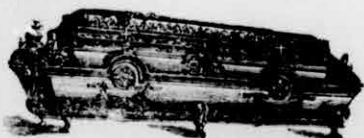
LÉVA.

És érczkoporsók, sirkoszorúk

ARANYBETŰS SZALLAGOK.

Temetkezési kellékek

RAKTÁRA.

18-52

Minek Pestrel Minek Bécsbe ?

Mikor nálam minden
előpénz nélkül

50 krajczáros részletekre

kapni

5 évi jótállás mellett
Singer varrógépet 28 frtért
Ringschiff varrógépet 50 frt.

FISCHER MIKSA

varrógépraktára

LÉVÁN.

Közgazdaság.

Az első magyar általános biztosító társaság helybeli főügynöksége a kölcsönös biztosítási ügyben a következő érdekes és megszívlelendő körlevelet bocsájtotta ki ügynökeinek és az érdeklődőknek:

Minden kölcsönös biztosító szövetkezet, mely eddig hazánkban szerencsét próbált, kudarcot vallott. Most mégis erőfeszítések történnek egy új kölcsönös alapítására, mely elsősorban a jégbiztosítással akar foglalkozni. Ez az üzletág — kivéve egy-egy türethetőbb esztendő — általában súlyos veszteségekkel terheli bennünket, így tehát nem a magunk anyagi hasznáért, hanem a magyar biztosító gazdaközönség érdekében figyelmeztetjük Önöket, hogy feleinknek, kik az új kölcsönös mozgalom felől bizonyára önöktől is tájékoztatásokat kérnek, igazságos és őszinte felvilágosításokkal szolgáljanak.

Az igazság a következő:

A kölcsönös biztosítás a felekre nézve nem előnyös, mert:

1) a kölcsönös biztosítás díjtételei nem lényegesen alacsonyabbak a részvénytársaságiaknál, mégis a szövetkezet feleitől, utánfizetési kötelezettségük folytán, kedvezőtlen években az évi díj kétszereséig a díjat ismételtén behajthatja. Miután pedig a legutóbbi tapasztalat szerint a jégbiztosításban tíz év közül nyolc volt kedvezőtlen, végeredményében a kölcsönös biztosítás sokkal drágább, mint a részvénytársasági;

2) a kölcsönös biztosító, ha a károkat sem a díjak, sem a bekért utánfizetések nem fedezik, a teljes kártérítésekre egyáltalán képtelen;

3) a kölcsönös biztosító elegendő tőkével nem rendelkezvén, feleinek kártérítéseit csak akkor fizetheti ki, ha az évi díjakat esetleg az utánfizetéseket már felszólításokkal és nem ritka esetben perekkel behajtania sikerült. Ez azt jelenti, hogy a kölcsönös felei esetleg hónapokig és még tovább kénytelenek várni, míg kártérítéseiket egészen vagy részben megkapják;

4) a felek kisebb kárai egyáltalán nem térítetnek meg.

E nagy hátrányokkal szemben figyelemzessék a feleket, hogy mi, ha kényszerűségből felemeltük is a jégdíjat, ezt csak tíz év nagy veszteségei után tettük. Tíz éven át a díjbevétel felülmuló károkat mindig saját vagyonunkból fedeztük. A kölcsönösnek viszont a mi helyzetünkben tíz éven át ugyiszólván évenként be kellett volna hajtani az utánfizetéseket.

Végeredményében tehát a kölcsönös sokkal több díjat szedett volna be ugyanez idő alatt a felektől, mint a mennyit azok nálunk fizettek. Ezt maguk az új kölcsönös alapítói is kénytelenek bevallani, a mit világosan mutat a biztosító szövetkezet alakítása érdekében kibocsájtott felhívásunknak szórul-szóra így hangzó mondata:

„Inkább legyen magasabb díj, mint után kelljen fizetni.“

A jégekárbeeséseknél pedig, mi a kis károkat is megtérítjük, mert hiszen a fél akkor is fizeti a díjat, ha kis kára van, sőt ha nincs is kára. S míg egyrészt a felek bizalmi férfiainak becsüit is figyelembe szoktuk venni, másrészt minden fél részére fentartjuk, hogy a becsüit független szakbizottsághoz fellebbezhesse. S így, dacára sok ezernyi jégekárunknak, a kárbeesésekből folyólag alig van egy-két vitás esetünk, melyben bíróságnak kellene döntenie.

Hogy a magyar gazdák jövőre a rájuk nézve igen hátrányos új kölcsönös biztosításban részesülhessenek, már most felszólítjuk őket az új kölcsönös üzletrészeinek, illetőleg alapítókéjének jegyzésére. Azonfelül tehát, hogy biztosítási díjat fizetnek s hogy esetleg ezt egy évben kétszer fizetik meg, még ezer koronás alapítványokkal és husz koronás üzletrészek váltásával is nekik kellene támogatni az új kölcsönöst.

Az alapítóknak a tervezők 5% évi kamat jövedelmeit ígérnek. Bennünket egyre támadnak a kölcsönös hívei, hogy osztalékot juttatunk részvényeseinknek, pedig ez csak nyereséges években s csak a nyereség irányában történik, míg ők alapítóknak veszteséges években is megadják az 5%-ban állandósított osztalékot.

Ez mind olyan teher, melyet a kölcsönös biztosító feleinek kell elviseelni, noha már a biztosítási közzéteket is ők maguk viselik. És ezek a felek a biztosítási díjon kívül még belépti díjat is tartoznak fizetni, mikor a szövetkezethez csatlakoznak.

Valóban, igen nagy önfeláldozást kíván meg a magyar gazdától az új kölcsönös. Így, a gazdák roppant túlterhelésével igyekeznék magát eleve megóvni attól a sorsától, melyre hazánkban az eddigi kölcsönösök jutottak. Ezek közül például az Erdéyi kölcsönös felei és vezetői ugy menekedtek meg a bajtól, hogy magyar társaságunk még kellő időben átvette és teljesítette a kötelezettségeket, melyeket a kölcsönös

elvéallalt, de a melyeknek megfelelői nem volt képes. A pozsonyi jégbiztosító kölcsönös ellenben, beszédte a díjakat, bekérte az utánfizetéseket s még sem tudta a károkat kifizetni. Ebből bukás és bünper lett. S érdekes, hogy noha ez már több, mint husz éve történt, a kölcsönösnek igen sok felét és ezek örököseit még ma is perlik és exequalják az utánfizetésekért, azok kamatos kamataiért s a nagyra növekedett perköltségekért.

A baj akkor is, mikor ezek a régebbi kölcsönösök próbálkoztak, a kölcsönös biztosításnak hátrányai-ban, huzai viszonyainkhoz nem illő voltában s a jóhiszemű alapítóknak a biztosítási téren való járatlanságában volt.

Ez a baj legnagyobb részben meg van ma is — és azért igen jó szolgálatot tesznek önök mindazoknak a gazdáknak, a kiket felvilágosításaikkal az új kölcsönös mozgalomtól megóvniok sikerül.

De különösen arra figyelmeztessék feleiket, hogy semmiféle divatos kölcsönös jelszó és senki kedvéért ne csatlakozzanak a szövetkezetekhez, míg az alapítási szabályokon kívül meg nem ismerik:

- a kölcsönös díjszabályát;
- a kölcsönös kötvényfeltételeit;
- a kölcsönös kárbeesési és kártérítési eljárását.

Ezek máig még mind titkok és a kölcsönös tervezői szegedi értekezletükön eszméjük egyik hívének felszólalására is azzal feleltek, hogy ők a részletekbe még nem hajlandók belebocsátkozni.

E „részletek“ ismerete azonban a felekre nézve főfontosságú, mert a kölcsönös ismeretlen díjszabálya, feltételei s kártérítési módzatai reájuk nézve még újabb hátrányokat rejthetnek magukban.

A körlevél annál is érdekesebb és minden magyar gazda által megszívlelendő, mert az országszerte megindult új kölcsönös biztosítási mozgalom felől igaz becsület és őszinte tájékozást nyújt. Mi is igaz és meleg érdeklődéssel olvastuk a szegedi gazdakongressuson Gróf Széchenyi Imre ambicióra valló előadását, s bár ő azt hangsúlyozta, hogy a kölcsönös mozgalma nem osztályharc, ránk és sok gazdára azt a benyomást teszi, hogy oly formát akar a nemes gróf s több társa a biztosítás terén, mintha valaki a politikai életben azt akarná döntsük meg a monarchikus államot és legyen — köztársaság! Mert a közdasági életben ugyan az a különbség a részvénytársaságok és a szövetkezetek között mint a politika terén a két említett állam forma között. Jövőre erről többet. O.

